

ĐẶC ĐIỂM PHÁT TRIỂN KINH TẾ CỦA LIÊN BANG NGA NĂM 2012 VÀ CÁC KỊCH BẢN NGẮN HẠN

Đặng Phương Hoa

Viện Kinh tế và Chính trị Thế giới

Liên bang Nga bước vào tuần trăng mật với WTO trong bối cảnh kinh tế toàn cầu bất lợi hơn nhiều so với thời Trung Quốc gia nhập WTO. Tuy vậy, đánh giá chung về nền kinh tế Nga năm 2012 là tương đối ổn định với những yếu tố nội tại khá tích cực.

1. Kinh tế 2012 tương đối ổn định, tài chính vững

Sáu tháng đầu năm 2012, so với nhiều nước khác, kinh tế Nga ít bị ảnh hưởng từ khủng hoảng nợ và tiềm năng kinh tế của đất nước này đang gia tăng nhờ nợ công thấp, dự trữ vàng và ngoại tệ lớn. Quý I/2012, GDP của Nga tăng 4,9%; quý II/2012 tăng 4% và quý III/2012 tăng 2,7%. Mức tăng trưởng GDP giai đoạn tháng 1-10/2012 so với cùng kỳ năm 2011 là 3,7%.

Cơ cấu nợ nước ngoài của Nga như sau: Tổng nợ tính đến giữa tháng 11/2012 là 41 tỉ USD (tăng 14% so với năm 2011), bằng 2%

GDP. Trong đó, 35 tỉ USD là trái phiếu châu Âu phát hành bằng ngoại tệ và 6 tỉ USD vay từ các tổ chức tài chính quốc tế và các quốc gia khác¹. Thâm hụt ngân sách liên bang của Nga hiện đang ở mức 0,07% GDP. Tháng 9/2012, mức thâm hụt theo đánh giá của Bộ Tài chính Nga là 0,2%².

Dự trữ vàng và ngoại hối của Nga nhiều thứ ba thế giới (sau Trung Quốc và Nhật Bản)³. Trong tháng 9/2012, dự trữ ngoại hối của Nga tăng 3% so với một tháng trước đó⁴. Kể từ đầu tháng 12/2012 28/12/2012, dự trữ ngoại hối đã tăng 3,8 tỉ USD và tăng 31,4 tỉ USD nếu tính từ đầu

¹ Khu vực đồng Euro nợ nước ngoài trung bình là 90% GDP. Tình hình ở Mỹ cũng chẳng tốt hơn: số nợ chiếm 100% GDP; Nhật Bản là 200% GDP và Việt Nam là 41,5% GDP.

² <http://www.kommersant.ru>, trích lại từ <http://hoiidoanhnghiep.ru/vietnamese/News/17170/Bo-Tai-chinh-Nga-tham-hut-ngan-sach-cua-Nga-trong-nam-2012-se-la-007-GDP.html>

³ Kiều Tinh, <http://www.tamnhin.net/Du-tru-ngoai-te-va-phan-tan-ru-ro/6739477.epi>

⁴ <http://www.economy.gov.ru/munec/activity/sections/macro/prognoz/indexprognoz>

năm. Năm 2011, dự trữ ngoại tệ Nga được bổ sung 19 tỉ USD⁵. Ngoài ra, Nga còn có 2 quỹ là Quỹ Dự trữ Liên bang Nga và Quỹ Phúc lợi Quốc gia. Ngày 14/9/2012, Bộ Tài chính Nga thông báo tổng số tiền có trong Quỹ Dự trữ Liên bang Nga là 1.953 tỉ rúp, trong Quỹ Phúc lợi Quốc gia là 2.772 tỉ rúp. Quỹ Dự trữ của Nga đang ở mức 7% GDP, dù dùng trong 4 năm nếu xảy ra khủng hoảng⁶. Bên cạnh đó, các chỉ số kinh tế vĩ mô khá ổn định với động lực mạnh từ sản xuất công nghiệp, thương mại tài chính, bán lẻ và bán buôn. Sản xuất công nghiệp tăng 2,8%, đầu tư vào tài sản cố định tăng 9%⁷. Các ngân hàng lập kỷ lục về lợi nhuận. Trong 10 tháng đầu năm 2012, lợi nhuận thực tế của ngành ngân hàng Nga đã đạt mức của cả năm 2011 là 835,6 tỉ rúp (lợi nhuận cả năm 2011 là 848 tỉ rúp). Riêng trong tháng 10/2012, lợi nhuận tăng so với tháng 9/2012 là 11,5%⁸.

Sản xuất công nghiệp tăng 4,1%. Tốc độ tăng trưởng cao nhất ghi nhận trong các ngành sản xuất hóa chất, cao su và sản phẩm

nhựa, sản phẩm dầu, chế biến gỗ và sản xuất các sản phẩm gỗ. Các ngành công nghiệp có thế mạnh của Nga là công nghiệp quốc phòng và hạt nhân đang được đầu tư để tăng tốc⁹.

Đồng thời với đó, việc làm gia tăng ở hầu hết các lĩnh vực, nhất là trong sản xuất, xây dựng và hoạt động tài chính. Tỷ lệ thất nghiệp tháng 7/2012 là 5,4%, tháng 9 là 5,3%, nghĩa là khoảng 4 triệu người so với mức 6,4% năm 2011¹⁰. Trợ cấp thất nghiệp từ ngân sách Liên bang dự kiến sẽ giảm 3,9 tỉ rúp.

Đi kèm với đó là sự gia tăng thu nhập. Bảy tháng đầu năm 2012, tiền lương thực tế tăng 10,7% so với cùng kỳ 2011. Tính cả năm, mức tăng lương 9,1%.

Đặc biệt, đối với nước Nga, việc gia tăng nhân khẩu là một cố gắng khó nhọc trong nhiều năm qua. Tính đến tháng 10/2012, 1,5 triệu trẻ em ra đời, hơn năm 2011 là 80.000 người.

⁵ http://vietnamsesc.ruvr.ru/2012_12_28/99450336/

⁶ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsesc/News/17047/Nga-Quy-du-tru-lien-bang-trong-4-nam-neu-xay-ra-khung-hoang.html>

⁷ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsesc/News/16960/To-ng-thong-Putin-cam-ket-thay-doi-bo-luat-thue-de-don-gian-hoa-thu-tuc-dau-tu-o-Nga.html>

⁸ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsesc/News/17345/Nga-Gioi-ngan-hang-lai-lap-ky-luc-ve-loi-nhu>

⁹ <http://www.tietkiemnangluong.com.vn/home/chinh-sach-nang-luong/nga-tang-toc-cho-dau-tu-nang-luong-hat-nhan-42013-14283.html>

¹⁰

http://www.economy.gov.ru/mincc/activity/sections/macro/prognoz/doc20120511_003

Các chỉ số phát triển kinh tế cơ bản (% so với năm trước)

	2011			2012		
	6 tháng đầu	6 tháng cuối	Cả năm	6 tháng đầu	6 tháng cuối ¹	Cả năm ¹
GDP	3,7	4,9	4,3	4,5	2,7	3,5
Chỉ số giá tiêu dùng	5,0	1,1	6,1	3,2	3,7	7,0
Chỉ số sản xuất công nghiệp ²	5,3	4,1	4,7	3,1	4,1	3,6
Công nghiệp chế tạo ³	8,0	5,0	6,5	4,5	5,3	4,9
Chỉ số sản xuất nông sản	0,7	29,0	22,1	4,2	-7,6	-4,4
Đầu tư vào vốn cố định, (%)	2,7	11,3	8,3	11,6	2,4	5,5
Tiền lương thực tế	2,1	5,0	2,8	10,7	7,5	9,1
Doanh thu bán lẻ	5,4	8,4	7,0	7,1	5,1	6,1
Xuất khẩu (tỉ USD)	246,9	275,1	522,0	263,4	270,8	534,2
Nhập khẩu (tỉ USD)	148,1	175,7	323,8	154,2	188,5	342,7
Giá dầu Ural trung bình, USD/thùng	108,2	110,5	109,3	111,8	106,2	109,0

Chú thích: 1) Đánh giá của Bộ Phát triển kinh tế Nga.

2) & 3): Có tính cả hoạt động phi chính thức.

Nguồn: http://www.economy.gov.ru/minec/activity/sections/macro/prognoz/doc20111006_05

Thặng dư thương mại của Liên bang Nga trong 9 tháng đầu năm 2012 tăng 4,99% so với cùng kỳ năm 2011 - đạt 159,9 tỉ USD, trong đó thặng dư thương mại với các nước không chung biên giới với Nga là 132 tỉ USD (tăng 3,2%), với các quốc gia thuộc SNG - 27,8 tỉ USD (tăng 13,9%). Xuất khẩu của Nga tăng 3,2%, tương đương 385,7 tỉ USD; trong đó thị phần của các nước không chung biên giới chiếm 85,2%, các nước SNG - 14,8%. Nga xuất khẩu sang các nước không chung biên giới chủ yếu là sản phẩm nhiên liệu và năng lượng.

Tổng kim ngạch nhập khẩu của Nga đạt 225,8 tỉ USD (tăng 2%), trong đó các nước không chung biên giới chiếm 87,1% (trong đó thị phần máy móc và thiết bị chiếm hơn một nửa) còn các nước SNG chiếm 12,9%¹¹.

Nga đầu tư ra nước ngoài nhiều hơn là nhận đầu tư. Chín tháng đầu năm 2012, tổng đầu tư ra nước ngoài của Nga là 109,4 tỉ USD, tăng 13% so với cùng kỳ năm 2011,

11

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamcse/News/17317/Thang-du-thuong-mai-cua-LB-Nga-trong-9-thang-dau-nam-2012-dat-160-ty-USD.html>

chủ yếu sang Thụy Sĩ, Hà Lan, Mỹ, Áo và Cộng hòa Sip¹²

Dòng FDI vào Nga trong 9 tháng đầu năm 2012 giảm 14,4%, đạt 114,5% tỉ USD. Nhưng trong đó, tỉ lệ FDI vào kinh tế Nga đạt 353,3 tỉ USD, tăng 9,3% so với 9 tháng đầu năm 2011¹³. Như vậy có thể thấy cơ cấu FDI vào Nga thay đổi theo hướng tích cực.

Dầu lửa và khí đốt tự nhiên vẫn là động lực tăng trưởng của Nga. Nguồn thu từ xuất khẩu dầu lửa và khí tăng 50% trong 5 năm và đang tiếp tục tăng. Tháng 9/2012, lượng dầu mỏ khai thác được của Nga là 10 triệu thùng, cao hơn cùng kỳ ở Arap Xcut (9,72 triệu thùng)¹⁴. Sáu tháng đầu năm 2012, nguồn thu từ dầu khí đã góp phần làm cho GDP của Nga tăng 4,9% trong quý I và 4% trong quý II/2012¹⁵. Khí đốt của Nga thường xuất sang Úc, Bắc Mỹ và châu Phi¹⁶

Thị trường bán lẻ của Nga đang rất phát triển. Nga đang là một trong 15 thị trường hấp dẫn nhất về đầu tư bán lẻ (sau Brazil, Ấn Độ, Trung Quốc,...). Matxcova đứng vị trí thứ 3 trong danh sách các thành phố thu hút nhiều nhà bán lẻ quốc tế nhất (sau London và

Paris). St.Peterburg đứng thứ 8¹⁷. Chỉ trong vòng 5 năm qua, 50 nhà khai thác quốc tế đã mở hệ thống cửa hàng của mình ở Nga. Yếu tố quan trọng nhất tác động tích cực đến thị trường này là mức tăng thu nhập của người dân Nga. Chỉ tiêu của người Nga cho hàng hóa và dịch vụ tăng 11,3%. Doanh thu của thị trường bán lẻ tháng 9/2012 và tháng 10/2012 ở Nga tăng 4,4% và 3,8% tương ứng so với cùng kỳ năm 2011¹⁸

Trong bối cảnh các nền kinh tế lớn châu Âu trong tình trạng tê liệt, Nga trở thành thị trường tiêu thụ xe hơi tiềm năng và tăng trưởng liên tục. Chín tháng đầu năm 2012, tổng doanh số bán xe tại Nga tăng 14% so với cùng kỳ 2011, đạt 2,18 triệu chiếc¹⁹

2. Các yếu tố tác động tiêu cực đến nền kinh tế Liên bang Nga năm 2012

Tuy nhiên, năm 2012 là năm đầu tiên Nga là thành viên chính thức của Tổ chức Thương mại Thế giới, bước đầu tuân thủ các cam kết với WTO cộng với bối cảnh thế giới không thuận lợi tạo ra những diễn biến kinh tế căng về cuối năm càng không khả quan. GDP tăng trưởng chậm lại là do chỉ tiêu tiêu dùng chững lại, hoạt động của ngành chế tạo sa sút và sản lượng nông nghiệp giảm. Nếu

¹² <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsese/News/17476/Ng-a-dau-tu-nhieu-hon-la-thu-hui-dau-ru.html>
¹³ TTXVN, Bản tin kinh tế các số tháng 11/2012

¹⁴ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsese/News/17419/Ng-a-tro-thanh-nuoc-khai-thac-dau-lon-nhat-the-gioi.html>
¹⁵ Cơ quan Thống kê Liên bang Nga (Rostat), 2012.

¹⁶ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsese/News/17503:Xu-at-khau-ki-tu-nhien-hoa-long-cua-Nga-tang-manh.html>

¹⁷ <http://www.retail.ru>, trích lại từ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsese/News/17390/Matxcova-dung-thu-ba-ve-so-luong-cac-nha-ban-le-quoc-te.html>

¹⁸ Cơ quan Thống kê Liên bang Nga (Rostat), 2012. http://www.economy.gov.ru/nunec/activity/sections/macro/prognoz/doc20120912_000004

¹⁹ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsese/News/17035/Thang-9-Doanh-so-ban-xe-tai-thi-truong-Nga-tang-10.html>

năm 2011 là năm Nga bội thu, và trở thành đầu tầu thế giới về sản xuất ngũ cốc thì năm 2012 là năm nông nghiệp Nga gặp khó khăn lớn do thời tiết bất lợi. Hạn hán đã huỷ hoại gần 5,5 triệu ha diện tích cây trồng tại 20 khu vực trên toàn Liên bang Nga²⁰. Tốc độ tăng trưởng nền kinh tế thế giới chậm lại dẫn đến việc giảm nhu cầu thị trường quốc tế đối với một số mặt hàng chính như năng lượng, nguyên liệu xuất khẩu từ Nga, kéo giảm tốc độ tăng trưởng của Liên bang Nga. Nếu tính đến việc Nga đã gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới và khối lượng nhập khẩu tăng lên thì thặng dư ngoại thương sẽ bắt đầu giảm xuống trong những năm tới.

Bên cạnh đó, việc cho vay tín dụng quá mức, lạm phát cao đang là vấn đề của Nga trong năm 2012. Các ngân hàng Nga không sử dụng tiền để cho vay tín dụng ở khu vực kinh tế thực, mà lại cho vay tín dụng tiêu dùng vì có lợi hơn. Các tổ chức tín dụng kinh doanh chủ yếu hình thức tín dụng không bảo đảm cũng có thể thu hút tiền gửi với lãi suất cao và sử dụng số tiền này để cho vay tín dụng tiêu dùng. Các ngân hàng rất tích cực tiến hành nhiều chương trình khuyến mãi tiếp thị, tăng số điểm giao dịch tại các trung tâm thương mại, tăng dịch vụ cho vay tín dụng không bảo đảm. Tổ chức xếp hạng tín dụng Fitch lo ngại về mức tăng trưởng nhanh

của tín dụng tiêu dùng Nga²¹. Hệ quả là mức nợ xấu của người dân Nga gia tăng. Theo số liệu của Cơ quan Thi hành án Liên bang Nga (FSSP), trong vòng 7 tháng của năm 2012, có đến 23% vụ thu hồi nợ hết hạn và phải dừng lại, tức là 600,4 tỉ Rúp. Mức nợ không thể thu hồi được bằng biện pháp cưỡng chế và phải xem là nợ xấu là 228 tỉ Rúp, tức là 8,8% tổng nợ thu hồi. Số nợ còn lại cũng đã được tòa án tiếp nhận và phải thu hồi bằng cưỡng chế²².

Tỉ lệ lạm phát trong 10 tháng đầu năm đã là 5,7%²³ và gần đạt chỉ tiêu ngân sách. Chỉ số giá tiêu dùng từ tháng 11/2011 đến tháng 11/2012 là 6,8 - 6,9%. Chi phí điện năng và xăng tăng 2,4% trong tháng 10/2012 và tăng 6,5% từ đầu năm 2012. Nguyên nhân chính ảnh hưởng đến tỉ lệ lạm phát là giá dầu tăng cao, đồng thời biểu thuế do nhà nước điều tiết cũng như các loại phí dịch vụ công cộng và nhà ở cũng tăng. Bên cạnh đó, do ảnh hưởng của hạn hán, giá lương thực tăng cao vào giữa năm và sự suy yếu của đồng Rúp là nhân tố không lường trước trong chỉ tiêu ngân sách của Chính phủ về lạm phát 2012²⁴.

21

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsoc/News/17214/Bo-Tai-chinh-Nga-can-phai-giam-da-tang-nhu-vu-bao-cua-tin-dung-ticu-dung.html>

22

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsoc/News/17241/Muc-no-xau-cua-nguoi-dan-Nga-gia-tang.html>

²³ Cơ quan Thống kê Liên bang Nga (Rosstat), 2012

24

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsoc/News/17265/Gia-ca-tai-Nga-tang-ngoai-du-kien-va-co-kha-nang-tiep-tuc-tang.html>

²⁰ Bộ Phát triển Kinh tế Nga,

http://www.economy.gov.ru/mincc/activity/sections/macro/prognoz/doc20120912_000004,

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsoc/News/17186/Thu-u-tuong-Dmitry-Medvedev-55-trieu-ha-dien-tich-gico-trAg-cua-Nga-bi-han-han-pha-huy.html>

Thực tế chảy máu vốn ngoại của Nga đã kéo dài suốt từ năm 2011. Tính tới đầu tháng 11/2012, các nhà đầu tư nước ngoài tiếp tục rút vốn khỏi thị trường chứng khoán Nga và đạt mức 180 triệu USD²⁵. Lý do là một số nhà đầu tư bị quan về việc phân chia lại thị trường dầu khí Nga. Cũng có ý kiến cho rằng, các nhà đầu tư lo ngại chính sách kinh tế thực thi hiện nay ở Nga đang gia tăng ảnh hưởng của nhà nước trong nền kinh tế kéo theo khả năng cạnh tranh giảm xuống. Chính sách của Nga là không hạn chế tự do lưu thông vốn, thậm chí cả trong thời gian xảy ra khủng hoảng. Bộ Tài chính Nga đánh giá, dòng vốn chảy ra có lợi cho nền kinh tế Nga. Lập luận được đưa ra là nguồn thu nhập từ xuất khẩu nguyên liệu quá cao nên Nga không thể "giải ngân" hết được. Vì thế dòng chảy vốn là sự phòng vệ tự nhiên để "giải nhiệt" cho nền kinh tế Nga²⁶. Nguồn thu cao từ xuất khẩu nguyên liệu không tạo ra rủi ro "bong bóng" như trường hợp đầu tư cao cho nền kinh tế. Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF) cũng cho rằng, dòng chảy vốn từ Nga là hiện tượng tự nhiên, xuất phát từ tình hình thế giới và thị trường trong nước. Theo tạp chí The Wall Street Journal, bất cứ quốc gia nào cũng coi dòng vốn chảy ra khỏi đất nước là yếu tố tiêu cực, tuy nhiên trong trường hợp

của Nga thì đó lại là sự "cứu cánh" cho nền kinh tế khỏi bị "nóng".

3. Các chính sách tích cực của chính phủ Nga

Khác biệt với nhiều nước châu Âu và thế giới, có thể nói, kinh tế Nga đang trên đà phát triển và sự năng động của nền kinh tế ngày nay cho phép chính quyền Nga thực hiện những nhiệm vụ mới bao gồm thay đổi mô hình phát triển kinh tế, đổi mới công nghệ sản xuất, cải thiện môi trường kinh doanh trong nước và phát triển con người. Chính quyền Nga đang thực thi các biện pháp cần thiết để ngăn chặn những khuynh hướng và ảnh hưởng tiêu cực của nền kinh tế thế giới, bảo đảm sự ổn định tương đối cho nền kinh tế, cải thiện đời sống của người dân.

Đẩy mạnh cải cách trong nước

Nga tiến hành đợt tư nhân hoá lần thứ hai. Từ đây chính phủ Nga đang nỗ lực tạo ra biên độ an toàn cho ngân sách nhà nước. Phát biểu trước các nhà đầu tư nước ngoài, Tổng thống Putin đã cam kết đẩy mạnh tư nhân hóa, ngoại trừ một số công ty độc quyền nhà nước và tổ hợp công nghiệp quốc phòng²⁷. Trong năm 2013, doanh thu từ việc bán cổ phần nhà nước có thể đạt khoảng 260-270 tỉ rúp. Còn đến năm 2016, tổng doanh thu sẽ vượt quá 3 nghìn tỉ rúp²⁸. Nhà

25

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamese/News/17262/Nh-a-dau-tu-nuoc-ngoai-tiep-tuc-rut-von-khoi-thi-truong-chung-choan-Nga.html>

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamese/News/17233/Y-kien-chuyen-gia-dong-von-chay-ra-co-loi-cho-nen-kinh-te>

27

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamese/News/16960/Thong-thong-Putin-cam-kei-thay-doi-bo-luat-thue-don-gian-hoa-thu-tuc-dau-tu-o-Nga.html>

²⁸ <http://www.ng.ru/> trích lại từ <http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamese/News/17287/Ng-a-se-tien-hanh-dot-tu-nhan-hoa-lan-thu-hai.html>

nước đang có khá nhiều kế hoạch tư nhân hóa trị giá 65 tỉ rúp trong giai đoạn 2012-2013.

Bên cạnh đó, Nga đang từng ngày nỗ lực xoá bỏ sự phân biệt, tạo môi trường đầu tư bình đẳng giữa các doanh nghiệp trong và ngoài nước. Chính phủ đã đưa ra nhiều biện pháp cụ thể như: Thành lập Cơ quan Phát triển chiến lược, lập các quỹ tín dụng Liên bang để hỗ trợ xuất khẩu và đầu tư, bảo hiểm rủi ro tài chính, chính trị. Đây là những tín hiệu tốt từ phía Chính phủ đối với các nhà đầu tư. Phòng Thương mại Nga đã bắt đầu tổ chức thuyết trình rầm rộ, giới thiệu tiềm năng của các vùng trên lãnh thổ Nga, thành lập hệ thống cung cấp thông tin chất lượng cao về các dự án đầu tư, truyền tải thông tin này đến các nhà đầu tư tiềm năng.

Cải thiện thủ tục quản lý thuế

Ngay sau khi nhậm chức, Tổng thống Vladimir Putin đã ký sắc lệnh "Chính sách nhà nước về kinh tế dài hạn", trong đó nhấn mạnh đến sự cần thiết áp dụng những biện pháp nhằm nâng cao vị trí của Nga trong bảng xếp hạng của WB về những điều kiện kinh doanh từ vị trí 120 trong năm 2011 lên vị trí 50 vào năm 2015 và đến năm 2018 sẽ đứng ở vị trí 20. Ngày 24/10/2012, Ngân hàng Thế giới (WB) và Tập đoàn Tài chính Quốc tế (IFC) công bố Báo cáo Môi trường Kinh doanh 2013 (Doing Business 2013), theo đó Nga đã vươn lên vị trí 112, cao hơn 8 bậc so với năm trước. Sờ dĩ có kết quả như vậy là do Nga đã đơn giản hóa được những thủ tục xác định thuế giá trị gia tăng, cũng

như nhờ áp dụng dịch vụ thu và nộp thuế thông qua internet. Do vậy, thời gian nộp thuế đã giảm từ 290 giờ/năm xuống còn 177 giờ/năm, và lượng thu thuế (tính theo phần trăm lợi nhuận của các công ty) cũng tăng từ 46,5% lên 54,1%²⁹. Cơ quan Thuế Liên bang đã trở thành một cơ cấu linh hoạt và hiện đại chủ yếu nhờ việc thông tin hoá và cải thiện hoạt động của các đội thanh tra thuế có quan hệ trực tiếp với các công ty. Về đẳng ký doanh nghiệp, Nga vươn từ vị trí thứ 111 lên 101; trong lĩnh vực thu thuế, Nga nhảy từ vị trí thứ 105 lên hàng 64, vượt qua cả Mỹ.

Chống lạm phát

Bộ Tài chính và Ngân hàng Trung ương Nga đã kiềm chế mức tăng quá nhanh của việc cho vay tín dụng tiêu dùng, đánh giá lại các rủi ro của hình thức tín dụng tiêu dùng. Ngân hàng Trung ương Nga tăng gấp đôi mức dự trữ bắt buộc đối với hình thức tín dụng bán lẻ không bảo đảm, đồng thời cũng tăng hệ số rủi ro đối với cho vay tín dụng tiêu dùng trong tính toán tỉ lệ an toàn vốn.

4. Các kịch bản dự báo kinh tế Liên bang Nga cho năm 2013

Sau quý I/2012, Bộ Phát triển kinh tế Nga đã hạ thấp dự báo về tăng trưởng GDP của Nga trong năm 2013 từ 3,9% xuống 3,8%, 2014 là 4,4%. Những yếu tố chính tác động tới GDP của Nga là hoạt động đầu tư và ngoại thương. Dự báo kim ngạch nhập khẩu năm 2013 ở mức 407 tỉ USD, năm

²⁹

<http://hoidoanhnghiep.ru/vietnamsoc/News/17165/Nga-duoc-nang-len-8-bac-trong-bang-xep-hang-cua-Doing-Business.html>

2014 là 445 tỉ, năm 2015 số liệu này có thể lên đến 485 tỉ USD. Về hoạt động đầu tư, Bộ Phát triển kinh tế Nga đã giảm dự đoán về tốc độ tăng trong năm 2013 từ 7,1% dự đoán trước xuống còn 6,4%, năm 2014 tăng từ 7,2% lên 7,3%³⁰ Trong khi đó, nhật báo Vedomosti của Nga dự báo tốc độ tăng trưởng kinh tế trung bình trong giai đoạn 2013-2030 của Nga sẽ là 4,1-5,4% tùy thuộc vào sự thành công của nỗ lực thúc đẩy sáng tạo mà Chính phủ nước này đang theo đuổi. Còn Báo cáo của Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế dự đoán kinh tế Nga sẽ tăng trưởng 3% trong giai đoạn 2011-2030 và sau đó sẽ là 1,3% trong giai đoạn 2030-2060³¹ Dựa cơ bản vào bối cảnh kinh tế toàn cầu và phạm vi giá dầu thô Ural từ 97-104 USD/thùng, có thể dự báo kinh tế Liên bang Nga năm 2013 – 2015 như sau:

Phương án 1 (bảo thủ): Trường hợp Liên bang Nga vẫn duy trì khả năng cạnh tranh thấp so với hàng hóa nhập khẩu và phục hồi hạn chế trong hoạt động đầu tư và cắt giảm chi tiêu Chính phủ, nhu cầu đầu tư thấp, thì tốc độ tăng trưởng hàng năm trong 2013-2015 ước tính khoảng 2,7-3,3%.

Phương án 2 (lạc quan vừa phải): Trường hợp có sự cải thiện tương đối trong khả năng cạnh tranh của nền kinh tế Nga (được thể hiện trong các xu hướng thay thế nhập khẩu gia tăng), cải thiện môi trường đầu tư với sự gia tăng vừa phải trong chi tiêu

của Chính phủ về phát triển cơ sở hạ tầng và tăng lương nhanh trong các khu vực công trong năm 2014-2015 thì tăng trưởng GDP năm 2013-2015 được dự báo ở mức 3,7-4,5%.

Do dầu là nguồn thu chính của Nga nên sự dao động giá dầu thô sẽ tác động trực tiếp đến tăng trưởng GDP của Nga. Kịch bản giá dầu có thể có là:

Trường hợp suy thoái của các nước phát triển không được cải thiện, dự kiến giá dầu trong năm 2013 có khả năng giảm, xuống đến \$ 80 một thùng trong 2014-2015. Với sự phụ thuộc ngày càng tăng của nền kinh tế Nga vào sự phát triển kinh tế đối ngoại, kịch bản này làm trầm trọng thêm các rủi ro đối với sự ổn định của hệ thống ngân hàng, cán cân thanh toán và mức độ tổng thể của niềm tin của các tác nhân kinh tế. Với sự suy giảm đáng kể của tỉ giá hối đoái, kinh tế Nga trong 2013 sẽ tăng trưởng 2-3%.

Thậm chí, trường hợp khủng hoảng trong Khu vực đồng Euro trở nên nghiêm trọng có thể ảnh hưởng đến nền kinh tế Mỹ và phát triển thành một làn sóng khủng hoảng kinh tế toàn cầu mới. Giá dầu có thể giảm còn 60 USD một thùng. Trong trường hợp này, nền kinh tế Nga có thể có tăng trưởng GDP âm, nhưng quy mô của cuộc khủng hoảng sẽ thấp hơn so với năm 2009.

Ở phương án lạc quan hơn, nếu giá dầu duy trì ở mức 110-115 USD mỗi thùng, và tăng đến 120 USD một thùng vào năm 2015 thì tốc độ tăng trưởng GDP năm 2013-2015 của Liên bang Nga có thể cao hơn và được ước tính là 3,9 - 4,6% mỗi năm.

³⁰ http://ven.vn/du-doan-kinh-te-nga-nam-2013_t77c425n28102in.aspx

³¹ Thông tấn xã Việt Nam, Bản tin Kinh tế thế giới các số tháng 11/2012.

**Dự báo các chỉ số chính của phát triển xã hội và kinh tế của Liên bang Nga
cho giai đoạn 2011-2015**

	2011	2012	2013	2014	2015
Giá dầu thô Ural thế giới					
Giá định mức giá dầu lạc quan			110	115	120
Dự báo giá dầu cho phương án 2	109	109	97	101	104
Dự báo giá dầu cho phương án 1			97	101	104
Giá định mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			80	81	83
Tăng trưởng GDP (%)					
Giá định ở mức giá dầu lạc quan			3,9	4,3	4,6
Dự báo phương án 2	4,3	3,5	3,7	4,3	4,5
Dự báo phương án 1			2,7	2,9	3,3
Giá định ở mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			0,5	2,0	3,0
Công nghiệp %					
Giá định ở mức giá dầu lạc quan			4,1	3,8	4,0
Dự báo phương án 2	4,7	3,6	3,7	3,7	3,7
Dự báo phương án 1			2,3	2,6	2,6
Giá định ở mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			1,4	2,1	2,6
Đầu tư vào vốn cơ bản %					
Giá định ở mức giá dầu lạc quan			8,7	7,5	8,1
Dự báo phương án 2	8,3	5,5	7,2	7,3	7,9
Dự báo phương án 1			5,0	5,4	6,8
Giá định ở mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			0,2	2,9	5,5
Lương thực tế %					
Giá định ở mức giá dầu lạc quan			4,0	5,6	6,3
Dự báo phương án 2	2,8	9,1	3,7	5,5	5,9
Dự báo phương án 1			1,9	2,8	3,9
Giá định ở mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			0,0	1,6	3,3
Doanh thu bán lẻ %					
Giá định ở mức giá dầu lạc quan			6,3	5,9	6,1
Dự báo phương án 2	7,0	6,1	5,4	5,8	5,8
Dự báo phương án 1			4,7	4,6	4,7
Giá định ở mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			1,5	2,7	3,6
Kim ngạch xuất khẩu USD					
Giá định ở mức giá dầu lạc quan			554	589	623
Dự báo phương án 2	522	534	500	522	545
Dự báo phương án 1			500	522	544
Giá định ở mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			431	431	443
Kim ngạch nhập khẩu USD					
Giá định ở mức giá dầu lạc quan			395	437	483
Dự báo phương án 2	324	343	375	407	440
Dự báo phương án 1			374	405	439
Giá định ở mức giá dầu trường hợp suy thoái sâu			336	345	360

Nguồn: Tổng hợp theo số liệu của Bộ Phát triển Kinh tế Nga, Cơ quan Thống kê Liên bang Nga 2012.